

עפ"ג 1302/01/21 - מדינת ישראל נגד סולימאן זיאן

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט
עפ"ג 1302-01-21 מדינת ישראל נ' זיאן 15 יולי 2021

בפני הרכב כב' השופטים:
י. גריל, שופט עמית [אב"ד]
א. בולוס, שופט
מ. דאוד, שופט
המערכת:

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה
ע"י ב"כ עוה"ד שרון איל

סולימאן זיאן
ע"י ב"כ עוה"ד באסל פלאח

נגד
המשיב:

הודעת ערעור מיום 3.1.2021 על גזר-דינו של בית-משפט השלום בקריות (כב' השופטת סימי פלג קימלוב) מיום
6.12.20 ב-ת"פ 28620-04-19

פסק דין

א. בפנינו ערעור המדינה על גזר-דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופטת סימי פלג קימלוב) מיום
6.12.20 ב-ת"פ 28620-04-19, לפיו נדון המשיב, יליד 1975, לארבעה חודשי מאסר על-תנאי למשך
שלוש שנים שלא יעבור כל עבירת אלימות לרבות עבירת איומים וכן עבירה של תקיפת עובד ציבור,
ובנוסף חויב לחתום על התחייבות בסך 2,000 ₪ להימנע מביצוע העבירות בהן הורשע למשך שנתיים.
כמו-כן חויב המשיב לשלם לכל אחד משני המתלוננים פיצוי בסכום של 3,000 ₪.

בנוסף, ניתן כנגד המשיב צו מבחן למשך 18 חודשים.

ב. בכתב-האישום המתוקן שהגישה המדינה כנגד המשיב נטען, שביום 8.4.19, במחלקה לרפואה דחופה
שבבית החולים על רקע דרישתו של המשיב מן הצוות הרפואי במקום לקבלו למחלקה, ניגש מנהל
המחלקה לעבר המשיב ולאחר בירור עמו הפנה אותו לאגף מהלכים.

על רקע אי-שביעות רצונו של המשיב מן הטיפול בו, תקף המשיב את מנהל המחלקה לרפואה דחופה בכך
שאחז בחולצתו והיכה מכות אגרופ בפניו ובצווארו. רופא העובד במחלקה נחלץ לעזרת המנהל וניסה למנוע מן

המשיב להמשיך להכות את המנהל ואזי תקף המשיב את הרופא בכך שהיכה מכות אגרופ בפניו ושרט את פניו עד שלבסוף נפלו המשיב, המנהל והרופא על הרצפה.

לרופא נגרמו שפשופים שטחיים וסימני חבלה בפנים ומאחורי האוזן ולמנהל המחלקה נגרמו סימני חבלה בפנים ובבית החזה, דהיינו, חבלות של ממש.

כתב-האישום המתוקן ייחס למשיב עבירות של תקיפה הגורמת חבלה ממש לפי סעיף 380 של חוק העונשין, התשל"ז-1977, ותקיפת עובד ציבור לפי סעיף 382א (א) של חוק העונשין.

ג. בישיבת בית משפט קמא מיום 7.5.19 הודה המשיב בעובדות כתב-האישום המתוקן והורשע בעבירות שיוחסו לו בכתב-האישום המתוקן.

הוזמן תסקיר שירות המבחן. מן התסקיר מיום 28.10.19 עולה, כי המשיב אינו עובד מחמת בעיות רפואיות ומתקיים מקצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי. המשיב סיים 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות ושירת שירות צבאי חלקי של שנתיים ומחצה. במהלך השנים עבד בין היתר בעבודות טיח, עבודות בניין ובמגרש למכירת מכוניות. השתלבותו בעבודה לאורך השנים התאפיינה באי-יציבות ומעברים ממקום עבודה אחד למשנהו.

משנת 2005 אין המשיב עובד מחמת התדרדרות במצבו הבריאותי זאת לאחר שהתגלתה אצל המשיב מחלה שבעטיה עבר ניתוחים שהותירו אותותיהם מבחינה חיצונית והדבר הביא לידי כך שהמשיב נוטה להתבודד ולהסתגר רוב הזמן בביתו.

המשיב קיבל על עצמו אחריות חלקית בביצוע העבירות, כשהוא מנסה לטשטש את חלקו ואת אחריותו בביצוע העבירות ותוך השלכת האחריות על גורמים חיצוניים לו ובין היתר על התנהלות המתלוננים נפגעי העבירות.

שירות המבחן התרשם, שקיים אצל המשיב סיכון משמעותי להישנות עבירות אלימות ברמת חומרה משמעותית, ומכיוון שהמשיב שולל נזקקות טיפולית אין בידי שירות המבחן המלצה טיפולית להפחתת הסיכון. המלצת שירות המבחן לבית משפט קמא הייתה להטיל על המשיב עונש מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות, ולרבות מאסר מותנה, התחייבות כספיות ופיצוי כספי משמעותי לשני המתלוננים.

ד. יצוין, שלחובת המשיב חמש הרשעות קודמות, שתיים מתוכן בגין ביצוע עבודות ללא היתר (האחרונה בהן היא עבירה משנת 2005).

שלוש הרשעות הן בגין עבירות אלימות, אך יצוין שמדובר באירועים מלפני שנים רבות, דהיינו, חבלה על ידי שניים או יותר לפי סעיף 335(א)(2) של חוק העונשין - ההרשעה היא משנת 2001 והעבירה היא משנת 1997. כמו-כן הרשעה משנת 1998 בגין תקיפה הגורמת חבלה ממש לפי סעיף 380 של חוק העונשין, עבירה משנת 1996, וכן הרשעה משנת 1998 בגין תקיפת סתם לפי סעיף 379 של חוק העונשין, עבירה משנת 1994.

ה. בתסקיר נוסף מיום 28.2.20 המליץ שירות המבחן לבית משפט קמא להעמיד את המשיב בצו מבחן לתקופה של 12 חודשים ובמסגרתו תיבדק אפשרות שילובו במערך הקבוצות המתקיים בשירות המבחן או בטיפול מתאים במסגרת שירותי הרווחה בקהילה.

ו. בתסקיר נוסף מיום 28.6.20 צוין, כי שירות המבחן נערך לשילוב המשיב בקבוצה טיפולית ואולם, עקב מגפת הקורונה והגבלות משרד הבריאות לא ניתן היה לקיים מפגשים טיפוליים קבוצתיים.

ז. צוין עוד, שהמשיב ממשיך בנטילת אחריות על ביצוע העבירות ומבטא נכונות לשתף פעולה בתהליך טיפולי. עוד התרשם שירות המבחן, שניהול ההליך המשפטי מהווה עבור המשיב גורם הרתעתי. מאז ביצוע העבירות לא נפתחו נגד המשיב תיקים פליליים נוספים ושירות המבחן רואה חשיבות רבה בענישה שתכלול אלמנטים טיפוליים שתוכל לסייע בהפחתת הסיכון להישנות מעשים דומים בעתיד.

ז. בתסקיר מיום 13.11.20 צוין, כי שירות המבחן שקל להטיל על המשיב ענישה מוחשית במסגרת שירות לתועלת הציבור, במקום עבודות שירות, אך מחמת מצבו הבריאותי, כך העריך שירות המבחן, לא יוכל המשיב לעמוד במחויבות הנדרשת לביצוע עבודות השל"צ ולכן נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה כזו.

שירות המבחן חוזר על-כך, שענישה שתכלול אפיק שיקומי יש בה כדי להפחית סיכון הישנות מעשים דומים בעתיד וזאת באמצעות שילוב המשיב בתהליך טיפולי ממושך ומכאן ההמלצה להעמיד את המשיב בצו מבחן לתקופה של 18 חודשים, ובמסגרת זו ישתלב המשיב בטיפול במערך קבוצתי בשירות המבחן או בטיפול פרטי לפי הצרכים שיעלו, לצד מאסר מותנה והתחייבות להימנע מעבירות דומות בעתיד.

ח. במסגרת הראיות לעונש הופיע בפני בית משפט קמא הרופא המטפל במשיב ד"ר עארף סלאמה ולצורך כך הוגשו לתיק בית-המשפט מסמכים רפואיים בעניינו של המשיב, מסמכים שהדגישו את ההתדרדרות במצבו הרגשי של המשיב נוכח הניתוחים שעבר וההשלכות של ניתוחים אלה על חייו וכמו כן הוגשו מסמכים רפואיים באשר למחלה ממנה סובל המשיב.

במסגרת עדותו ציין ד"ר סלאמה, בין היתר, שבמועד האירוע מסרה לו רעייתו של המשיב כי הוא סובל מכאבי ראש חזקים במיוחד ולכן הפנה ד"ר סלאמה את המשיב לחדר המיון, והרופא מעריך שככל הנראה העיכוב במתן הטיפול "הוציא את המשיב מדעתו".

הרופא סבר, שהמשיב אינו כשיר לעבודה שתחשוף אותו לציבור יותר מידי. כאשר נשאל לגבי המסוכנות הנשקפת מן המשיב, אמר ד"ר סלאמה שהמשיב מעולם לא הגיע להתנהגות כפי שזו תוארה בכתב-האישום.

ט. בטיעוניה לעונש בפני בית משפט קמא ציינה ב"כ המדינה, כי מתחם הענישה הראוי בנסיבות אלה נע בין 12 חודשי מאסר בפועל ל-24 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, ואילו הסנגור טען, שאינו חולק על חומרת מעשיו של המשיב, אך הדגיש את נסיבותיו האישיות של המשיב, הודאתו בהזדמנות הראשונה, והוסיף כי מדובר באירוע ספונטאני לא מתוכנן שהתרחש כשהמשיב הגיע לבית החולים

כשהוא סובל מכאבים עזים והיה בסערת רגשות. הסגור טען, שמצבו הרפואי של המשיב מצדיק חריגה ממתחם הענישה ההולם.

המשיב בדבריו ביקש את סליחת הרופאים ובית החולים והביע צער על מעשיו.

י. בית משפט קמא עמד על החומרה הרבה הטמונה בביצוע עבירות כלפי צוותים רפואיים המבצעים את תפקידם למען השירות לאזרח בעת מצוקה רפואית, וכן ציין בית משפט קמא, שעבירות כלפי צוותים רפואיים אלה הפכו לתופעה שבאה לידי ביטוי מעת לעת ויש להילחם בה תוך העברת מסר שכבודם ושלומם של צוותי הרפואי לא יהיה הפקר.

עוד הפנה בית משפט קמא לשורה של גזרי דין שניתנו בעבירות שבוצעו כלפי עובדי ציבור ובהתאם לפסיקה הנוהגת קבע בית משפט קמא כי מתחם הענישה נע בין 7 חודשים מאסר שיכול וירצונו בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל.

בשים לב לתסקירי שירות המבחן, ומשהתבררו במהלך המשפט פרטים נוספים אודות מצבו הרפואי המורכב של המשיב החליט בית משפט קמא, בהתחשב בשיקולי שיקום, לחרוג לקולא ממתחם הענישה.

בית משפט קמא קבע, שבהתאם לתסקיר שירות המבחן ומכלול נסיבות המקרה סיכויי השיקום של המשיב אינם מבטלים, ולכן ראוי בית-המשפט לחרוג ממתחם הענישה.

בית משפט קמא הפנה למסמכים הרפואיים, לעדותו של ד"ר עארף סלאמה, ולמחלה הקשה ממנה סובל המשיב בעטיה עבר פרוצדורה כירורגית קשה מאוד. בית משפט קמא הבהיר, שאך מובן וברור הוא שמצב רפואי מורכב וקשה אינו מצדיק תקיפת צוות רפואי, אך לפי עקרון הענישה האינדיווידואלית אין להתעלם מנתוני האישיים של המשיב ומן העובדה שעקב מצבו הרפואי אינו יכול לבצע עונש מאסר על דרך עבודת שירות, והמלצת שירות המבחן אף תומכת בכך.

בשים לב לנסיבות אישיות אלה של המשיב, ובמיוחד מחלתו הקשה והשלכות מחלתו על תפקודו היומיומי החליט בית משפט קמא לסטות ממתחם הענישה, ולהימנע מלהטיל על המשיב עונש מאסר, אף לא בדרך עבודות שירות, ולפיכך גזר בית משפט קמא על המשיב את העונשים שתיארנו בפתח דברינו.

י"א. המדינה מיאנה להשלים עם גזר-דינו של בית משפט קמא וערעורה מונח בפנינו.

נטען, שכתב האישום מתאר אירוע אלימות חמור שארע בכותלי בית החולים כשהמשיב תקף, מחמת אי-שביעות רצונו מהטיפול בו, באופן ברוטאלי את מנהל המחלקה לרפואה דחופה ואת הרופא שנחלץ לעזרת המנהל, וגרם להם חבלות קשות. המדינה סבורה, שבית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לחומרה בהתנהגות המשיב

החושפת במלוא כיעורה התנהגות אלימה, ברוטאלית ומשולחת רסן אותה הפנה המשיב כלפי המתלוננים מחמת שהם הפנו אותו לאגף המהלכים.

המדינה מדגישה, שהרופאים הם שומרי הסף לבריאות הציבור. אלימות כלפי רופאים הפכה לרעה חולה בחברתנו ויש למגר תופעה זו ואין להשלים עם כך שרופא במדינה ירגיש מאוים על ידי מטופל על רקע החלטות מקצועיות המסורות לשיקול דעתו. חובת בתי המשפט לתת הגנה מתאימה לציבור הרופאים.

נטען בערעור המדינה, שמתחם הענישה שהטיל בית משפט קמא, ולפיו הסף התחתון מתחיל ב-7 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות הוא נמוך מידי בשים לב לכך שמדובר בעבירות בהן פוטנציאל הנזק הוא גבוה.

עוד נטען בערעור המדינה, שהתסקיר הראשוני של שירות המבחן בעניינו של המשיב הוא שלילי, לא הייתה בו קבלת אחריות מלאה מצד המשיב והתסקיר לא המליץ על דרך שיקום.

עוד נטען, שד"ר סלאמה, שהעיד כעד הגנה, מסר שלדעתו המשיב מסוגל לבצע עבודות שירות אך ללא חשיפה לציבור רחב של אנשים. לטעמה של המדינה, היה על בית משפט קמא לשלוח את המשיב לממונה על עבודות שירות כדי לבדוק את התאמתו ולמעשה המסקנה שאין המשיב יכול לרצות עונש מאסר על דרך עבודות שירות התגבשה על סמך דברי הסנגור וללא אסמכתא רפואית.

המדינה אינה חולקת על-כך שהמשיב סובל מבעיות רפואיות ונפשיות, אך לטעמה התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא אינה מידתית, ותוצאת גזר הדין מפקירה את ציבור הרופאים הואיל והמשמעות היא שכל פעם שהתוקף הוא אדם חולני הסובל מכאבים יזכה הוא להקלה בענישה.

עוד טענה המדינה, שהמערער מהווה סכנה לציבור הואיל ומעדות הרופא ד"ר סלאמה עולה שהמשיב סובל מהתפרצויות זעם, אינו מטופל תרופתית כראוי, וקיימת סכנה שהוא יחזור על מעשיו.

בנוסף טענה המדינה, שגם הפיצוי שנפסק לרופאים הוא נמוך ביותר. מכאן העתירה בערעורה של המדינה לקבוע מתחם ענישה גבוה יותר, להחמיר בעונשו של המשיב על דרך הטלת מאסר, וכן להחמיר ברכיב הפיצויים.

י"ב. בישיבה שהתקיימה בבית משפט זה ביום 11.3.21 ניתנה החלטה על הזמנת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, ומחווות הדעת מיום 19.4.21 עולה, שלא נמצא למשיב מקום להשמה בעבודת שירות וזאת על בסיס חוות דעת רפואית לעניין מצבו הבריאותי.

המשיב אף ציין בפני שירות המבחן שהוא חולה, אינו עובד ואינו יכול לעבוד בעבודות שירות.

בישיבה נוספת שהתקיימה ביום 29.4.21 ונוכח האמור בחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, ניתנה

החלטה על הפניית המשיב לשירות המבחן למבוגרים על-מנת שתיקבע כשירותו של המשיב לביצוע עבודות של"צ.

י"ג. בתסקיר שירות המבחן שהומצא לבית המשפט מיום 30.6.21 צוין, כי המשיב נמצא בקשר עם שירות המבחן, ונערכו עמו שיחות על-מנת לגבש תכנית טיפולית מתאימה עבורו.

שירות המבחן מתרשם, שהמשיב מגלה הבנה לחומרת העבירות שביצע ומכיר בפסול שבהתנהגותו נשואת כתב-האישום, והוא מבטא מוטיבציה לקבל סיוע של גורמי הטיפול ועתיד להשתלב בקבוצה טיפולית לניהול כעסים המתקיימת במסגרת שירות המבחן.

שירות המבחן ציין, לאחר בדיקה, כי ניתן לגבש תכנית של"צ המותאמת למצבו הבריאותי של המשיב באופן שיתאפשר לו לבצע את העבודות תוך התחשבות במצבו הבריאותי ומגבלותיו. בהתאם לתוכנית המוצעת יוכל המשיב לבצע צו של"צ בהיקף של 200 שעות בעבודות תחזוקה במסגרת המועצה המקומית ירכא.

שירות המבחן חזר והמליץ על הטלת ענישה שתאפשר קיומו של אפיק שיקומי לצד ענישה מוחשית שתיתן ביטוי למחיר הממשי והעונשי שיהא על המשיב לשאת בו בגין חומרת מעשיו.

י"ד. בישיבת בית-המשפט שהתקיימה בפנינו ביום 8.7.21 לא הופיעה ב"כ המדינה מחמת שביתת הפרקליטים, ואילו הסנגורית מסרה, כי בשיחה שקיימה עם ב"כ המדינה הסכימה זו להמלצותיו של התסקיר מיום 30.6.21.

בהחלטתנו מאותו יום ביקשנו לקבל את תגובת ב"כ המדינה בכתב ביחס להודעתה הנ"ל של הסנגורית וצינו, שכל שהתגובה תאפשר זאת נוכל ליתן את פסק הדין בהתאם.

במעמד זה (שבו גם נכח המשיב עצמו) הזהרנו מראש את המשיב, שיהא עליו לקיים את כל ההוראות של צו השל"צ ואם יפר הוראה או לא יקיים את צו השל"צ כנדרש ניתן יהיה לקבוע את עונשו מחדש לפי סעיף 71ד של חוק העונשין.

ט"ו. בהודעתה מיום 14.7.21 הודיעה ב"כ המדינה, שהיא משאירה לשיקול דעת בית-המשפט את ההחלטה בדבר אימוץ המלצות התסקיר בעניינו של המשיב וזאת נוכח מצבו הרפואי המיוחד והמורכב.

ט"ז. על-יסוד כל האמור לעיל, החלטנו לקבל חלקית בלבד את ערעור המדינה על דרך הטלת צו של"צ על המשיב.

נדגיש, שהעבירה בגינה הורשע המשיב היא עבירה חמורה דהיינו, תקיפתם של רופאים על רקע מילוי תפקידם, תקיפה שבעטיה נגרמו לרופאים חבלות של ממש.

פסיקת בית-המשפט קובעת חד-משמעית שעובדי ציבור הם "חשופים בצריח", ומכאן החובה להגן הן על שלמות גופן והן על כבודם. האינטרס הציבורי מחייב שהחוק יספק הגנה אפקטיבית לאנשי הציבור על-מנת שאלה יבצעו את תפקידם ללא מורא. המסר שיוצא מבית המשפט חייב להבהיר שכבודם ושלומם של צוותי הרפואי לא יהיה הפקר (בית משפט קמא הפנה בעניין זה לדברי כב' הנשיאה א' חיות בע"פ 6123/05 **חתוכה נ' מדינת ישראל** (25.12.2005)).

י"ז. המקרה שבפנינו הוא מקרה יוצא דופן המצדיק את התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא ולפיה יש לחרוג לקולא ממתחם הענישה שנקבע, וזאת בשים לב למצבו הרפואי המורכב של המשיב, שעבר ניתוחים מחמת המחלה בה לקה והדבר הביא להשלכות, בין היתר, גם על מצבו הנפשי והרגשי, והדברים נתמכים הן על-פי המסמכים הרפואיים שהונחו בפני בית-המשפט והן בעדות ד"ר סלאמה המטפל במשיב.

בנסיבות מיוחדות וחריגות אלה, רשאי היה בית משפט קמא להסתמך על דברי בית-המשפט העליון בע"פ 5669/14 **אורי לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל**, סעיף 229 (29.12.15):

"מצאתי כי יש לאפשר לבית המשפט לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי צדק. קביעת חריג זה, נובעת מעיקרון המידתיות בענישה הנגזר מהחובה החלה גם על בית-המשפט לפעול לפי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. קביעה זו, שבמסגרתה נפתח פתח צר כאמור לעיל, יש בה מענה לצורך - המתעורר אמנם במקרים חריגים ונדירים - לגזור על נאשם עונש מחוץ למתחם העונש ההולם למעשיו ולהגיע לתוצאה צודקת והוגנת במקרים פרטניים.."

י"ח. על-יסוד כל האמור לעיל, אנו מקבלים חלקית בלבד את ערעור המדינה, ומטילים על המשיב, **בנוסף לעונשים שהטיל עליו בית משפט קמא בגזר הדין מיום 6.12.20 (ואשר נשארים על כנם ללא שינוי) גם צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות** אותן יבצע בעבודות תחזוקה במסגרת המועצה המקומית ירכא.

בישיבה הקודמת מיום 8.7.21 בה נכח המשיב עצמו, הזהרנו אותו מראש, ואנו חוזרים על הדברים בפסק דיננו זה, שיהא עליו לבצע את כל ההוראות של צו השל"צ וככל שיפר הוראה, או לא יקיים את צו השל"צ כנדרש, ניתן יהיה לקבוע את עונשו מחדש, הכל לפי סעיף 71ד של חוק העונשין.

מזכירות בית-המשפט תמציא את העתק פסק הדין אל:

1. ב"כ המדינה: עו"ד שרון איל (פמ"ח - פלילי)

2. ב"כ המשיב: עו"ד באסל פלאח, עכו (אנו מורים לעו"ד פלאח למסור את העתק פסק הדין לידי המשיב, ולהבהיר למשיב את משמעות כל האמור בפסק הדין).

3. שירות המבחן למבוגרים (שימציא דו"ח סיכום לבית משפט זה).

ניתן היום, ו' אב תשפ"א, 15 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

מ' דאוד, שופט

א' בולוס, שופט

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]